

Green Urban Paths

EXPLORE THE CITY

Co-funded by
the European Union

Udforskning af bæredygtige stier i Berlin

Comparative Research Network:

Green Urban Paths

Co-funded by The Erasmus+ Programme of the European Union.
KA220-ADU Cooperation partnerships in adult education.
Reference n.2021-1-DK01-KA220-ADU-000033665

Co-funded by
the European Union

The European Commission's support to produce this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Dansk

Indholdsfortegnelse

Hvordan bruges guiden?	3
Projektet	4
Green Urban Paths i BERLIN	7
Introduktion	7
Stop 1 – Schiller Park og Siedlung Schillerpark: Moderne boligområde, hvile- og rekreativt område	10
Stop 2. Rote Bete og Togo haveforening: Fælleshave versus kolonihaver	15
Stop 3. Søerne Möwensee, Sperlingssee og Entenpfuhl: Tilsiltning og naturalisering af vandområder	20
Stop 4. Park Rehberge: Skov som park?	23
Stop 5. Plötzensee og Plötzensee Kirkegård: Bad midt i byen og nye parker – tidligere kirkegårde?	27

1. Hvordan bruges guiden?

Denne guide er ledsaget af en Augmented Reality APP: "G&PS", som kan downloades fra den officielle hjemmeside på linket

<https://www.greenurbanpaths.com/>.

Efter download skal du åbne appen, vælge den by du vil se nærmere på. Herefter kan du få information og indhold under de forskellige stop.

A photograph of a person walking away from the camera down a tree-lined street. The person is wearing a blue and white shirt. The street is paved and has a yellow curb. There are many trees and bushes on both sides of the street. In the background, there are some buildings and a traffic light.

2. Projektet

I det sidste århundrede har urbaniseringen givet nogle af de største udfordringer for vores planet. Men det giver os også nogle potentielle muligheder, **da byer fungerer som kreative knudepunkter** og kan tilbyde løsninger på forskellige miljøproblemer. Der er en **voksende erkendelse** af, at kompakte byer er effektive med hensyn til ressourceforbrug, hvilket gavner både beboere og virksomheder gennem nærhedsdrevne effektivitetsgevinster. **Moderne teknologier kan forbedre byområdernes miljømæssige ydeevne**, forbedre offentlige transportsystemer og opførelse og drift af bygninger for at reducere ressource- og energiforbrug.

Byområdernes tiltrækningskraft handler ikke kun om økonomisk konkurrenceevne, men også om den livskvalitet, de tilbyder både nuværende og nye beboere. Som følge heraf markerer flere og flere byer sig selv som 'grønne', 'kreative' eller 'kulturelle' for at øge deres tiltrækningskraft ved at fremvise deres miljømæssige tiltag for alle borgeres velbefindende. I den postmoderne æra, hvor turister aktivt deltager i at vælge og nyde deres rejser, er det afgørende at anvende nye tilgange, der øger bevidstheden. **Kreativitet er blevet en strategisk nødvendighed** for byer og regioner, der fremmer innovation og udvikling af individuelle evner.

Green & Urban Paths-projektet har til formål at udvikle en **transnational strategi, der omfatter grøn uddannelse, uddannelsesturisme og bæredygtig udvikling af byområder**. Dette initiativ er godkendt af Europa-Kommissionen, som stræber efter at facilitere en række aktiviteter, der fremmer kompetencer og innovative turismeoplevelser centreret omkring specifikke temaer

med betydeligt vækstpotentiale. Disse initiativer er designet til at imødegå samfundsmæssige problemer relateret til territorial samhørighed og bevarelse og forbedring af kultur- og naturarven.

Projektet søger at etablere veje til at forbedre turisme kompetencer, hvilket gør dem mere tilgængelige inden for voksenuddannelsesområdet. For at opnå dette vil, projektet udnytte næste generations digitale produkter såsom apps og platforme, kombineret med fortælleteknikker fra drama- og teaterverdenen. Disse værktøjer vil være medvirkende til at skabe produkter, der kan fremme miljøvenlige løsninger i byer beliggende i **Danmark (Køge), Tyskland (Berlin), Spanien (Alicante), Italien (Potenza og Brindisi) og Cypern (Nicosia).**

Green & Urban Paths hovedmål er at skabe **et værktøjssæt til at fremme bæredygtige løsninger og trends i byområder** gennem innovative digitale værktøjer og kreative løsninger.

Vi håber, at alle projektdeltagere vil prioritere bæredygtighed på niveau med samfund, organisationer og enkeltpersoner. Udviklingsgruppen vil inspirere, støtte og aktivt engagere dem.

Af denne grund valgte vi **5 spændende steder** i hver partnerby for at fremvise vores bys førende bæredygtige pionerer.

G&PS består af en kort beskrivelse af de fem steder og et kort. Hvert af stoppestederne dækker mindst **3 bæredygtige udviklingsmål ud af FN's 17 verdensmål (SDG)**. De 17 SDG'er er: 1) ingen fattigdom 2) nul sult 3) godt helbred og velvære 4) kvalitetsuddannelse 5) ligestilling mellem kønnene 6) rent vand og sanitet 7) overkommelig og ren energi 8) anstændigt arbejde og økonomisk vækst 9) industri, innovation og infrastruktur 10) reducerede uligheder 11) bæredygtige byer og samfund 12) ansvarligt forbrug og produktion 13) klimaindsats

14) liv under vand 15) liv på land 16) fred, retfærdighed og stærke institutioner 17) partnerskaber for målene.

Du kan finde mere information om ture, yderligere projektsresultater på hjemmesiden.

Glem ikke at tjekke din viden om bæredygtig udvikling og bæredygtige innovatører i din by her:

<https://www.greenurbanpaths.com/>

Nyd turen!

A photograph of a person walking away from the camera down a tree-lined street in Berlin. The street is paved and has a yellow line marking. There are many trees and bushes on both sides, and a building is visible in the distance. The title '3. Green Urban Paths i BERLIN' is overlaid in white text.

3. Green Urban Paths i BERLIN

Introduktion

Den Grønne Byvandring af CRN i Berlin går gennem den nordlige del af Berlin Wedding (kvarter Berlin Mitte).

I hovedstaden i Tyskland er der mange grønne områder, som spiller en vigtig rolle ikke kun for naturen, men også for mennesker. Især i tiden med klimaforandringer og efter Covid-pandemien er vi begyndt at forstå, at vi har brug for flere grønne områder i beboelsesområderne. Og vi er nødt til at behandle dem anderledes end tidligere. Flere og flere kommuner har besluttet ikke at slå græsplænerne, plante blomsterenge eller renaturere søer og andre vandområder.

Berlin har i nogle år været en smeltedigel af kreative ideer, løsninger og forretning. Flere og flere berlinere vælger en anderledes livsstil, mere bæredygtig og mere forbundet med naturen, herunder genopfriskede gamle metoder (brug af traditionelle grønne områder som parker eller dyrkning af mad og afslapning i kolonihaver) eller nye innovative ideer (såsom fælleshaver).

På den Grønne Urbane Sti i Berlin har vi valgt 5 stop (i foråret 2023), som er placeret i nord for Berlin Mitte-distriktet. Berlins fantastiske beliggenhed mellem skov og søer, inden for mange af de post-

glaciale geomorfiske formationer, tilbydes en interessant mulighed for skabelse af grønne områder. Vi vil gerne præsentere 2 parker, 2 forskellige former for havearbejde, 4 søer og et beboelsesområde. Formålet med denne rute er, at vise interessante grønne områder, øge bevidstheden om vigtigheden af disse områder og vise nye udviklinger og tendenser for grønne områder.

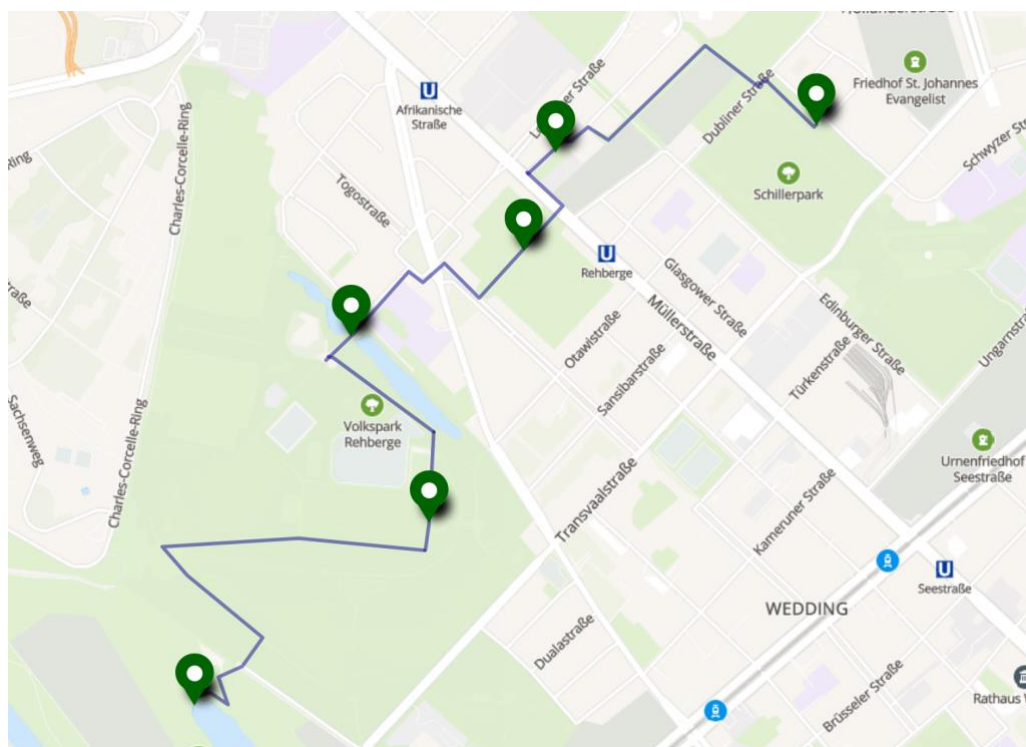
Hvis du går med gennemsnitlig hastighed og bruger 10-15 minutter til hvert stop, har du brug for cirka 2 timer (inklusive at læse vores guide og bruge appen).

Vi håber at vise noget på denne tur, der vil hjælpe dig med at forstå, hvad der sker i grønne områder, og hvad du kan gøre for at nå nogle bæredygtige udviklingsmål. Fordi enhver handling tæller for at redde vores planet!

The Green Urban Paths of CRN LOGO

længde: 3 km; Tid: ca. 2 timer til fods

FIND VEJ*

Billede 1. Kort over Berlins grønne sti

Stop 1 – Schiller Park og Siedlung Schillerpark: **Moderne boligområde, hvile- og rekreativt område**

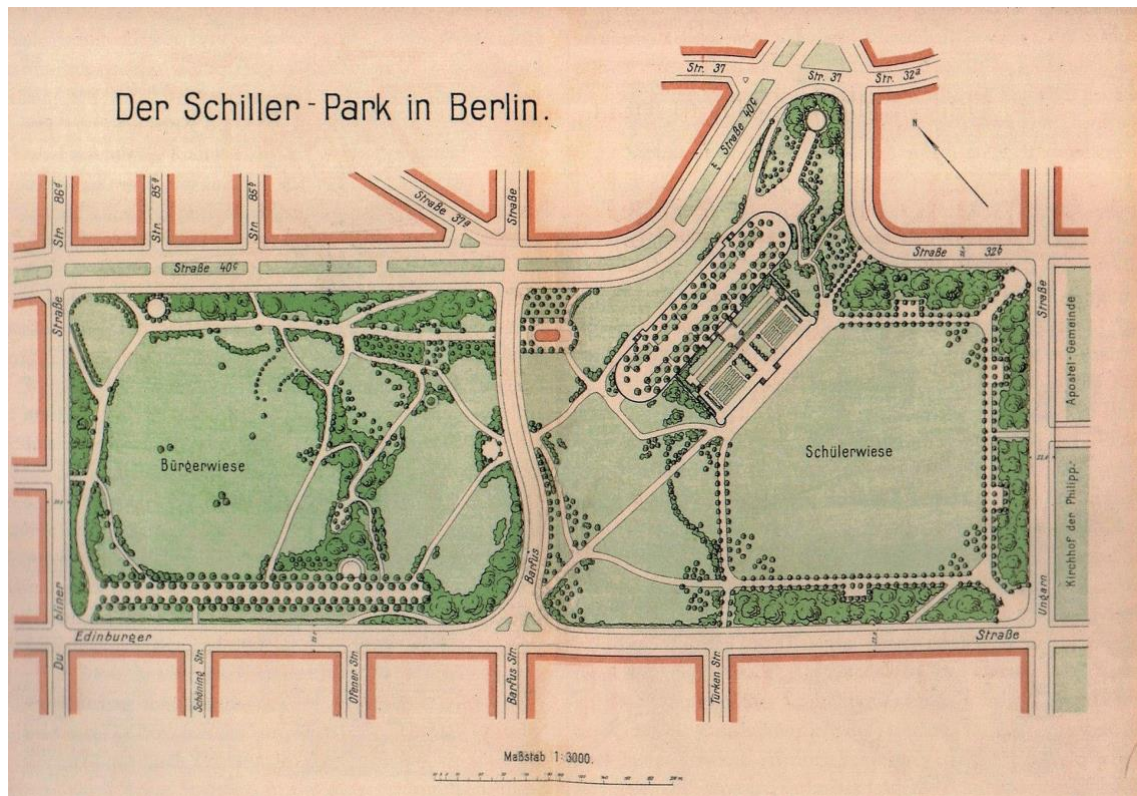

Startpunkt: Bristol Str., mellem 2 legepladser på siden af Schillerpark
(punkt 1 på kortet før)

FIND VEJ

Adresse: Wedding, 13349 Berlin

Gå gennem Schillerpark til Rote Bete Community Garden
52.559594, 13.348650.

Billede 2. Plan for Schillerpark fra 1910¹

Schillerpark ligger i Berlins Wedding-distrikt (Mitte) og blev bygget mellem 1909 og 1913. De første planer om opførelse af en park på Wurzelberge og dens omgivelser havde allerede været på plads siden 1898. Dette område er en tidligere klitteside på et vindudsat sted (i 1810 blev der drevet otte vindmøller mellem Müllerstraße og Schäferstraße), og drivende sand var årsagen til konstant gene for de lokale beboere. Diskussioner om udvidelse og design af parken varede i flere år. I 1903 lykkedes det byrådet endelig at definere grænserne for, hvad der senere skulle blive parken, og bemyndige magistraten til at erhverve den nødvendige jord. I anledning af 100-året for Friedrich Schillers død i 1905 blev digteren helgen for den kommende park. I 1907 blev der annonceret en designkonkurrence, og der blev indsendt 105 forslag. Blandt disse blev designet af den Magdeburg-baserede havearkitekt Friedrich Bauer (1872-1937) med titlen "Freude schöner Götterfunken" udvalgt og tildelt 5.000 mark.

¹ Rapport om Berlins kommunale administration i administrationsårene 1906 til 1910. Første bind, Berlin 1912, efter s. 222

Bauer designede en park, som ifølge hans koncept var "primært dedikeret til den meget nødvendige fysiske og åndelige rekreation af byboere" og som tilbød "muligheder for gåture i det friske grønne, til leg, til sportslige aktiviteter, til nydelse af naturen, som ofte mangler". Derudover skulle parken tilbyde "dem, der ønsker det, mulighed for alvorlig eftertanke, stille fejring og ikke mindst fuld nydelse af udsøgt pragt og skønhed". Bauers planlægningskoncept forestillede store plæner som legepladser og solbadningsområder med afskærmende striber af skov. Et terrasseret område skulle fungere som et centralt referencepunkt, og regelmæssige alléer og en rosenhave skulle yderligere opdele området. Arbejdet på parken varede fra 1909 til 1913. De plantede træer var hovedsageligt indfødte arter som eg, elm, poppel og lindetræer. Schiller-egen - det første træ plantet i parken - blev erhvervet fra Schillers fødested Marbach am Neckar. En støbning af Schiller-monumentet af Reinhold Begas, der står foran Schauspielhaus (Skuespilshuset) ved Gendarmenmarkt, blev opstillet på det terrasserede område kaldet Bastion i parken. Ud over sports-, leg- og rekreative faciliteter fungerede Schülerwiese med dens integrerede terrasser som et politisk møde- og samlingspunkt. På gamle kort kan man se, at dagens Schillerpark er krydset af to kæder af bakker, som stadig er genkendelige i dag: Barfusstrasse deler Schillerpark op i to sektioner; nord for vejen ligger Rehberge, syd for vejen ligger Wurzelberge. Schillerpark betragtes som den første folkepark i Berlin og Tyskland, der opfylder sociale krav, og den er beskyttet som et have-monument (siden 1986).

Billede 3. Siedlung Schillerpark, Kilde: CRN

Billede 4. Siedlung Schillerpark, Kilde: CRN

Siedlung Schillerpark er et boligområde i det engelske kvarter, der er forbundet med parken og blev bygget i 1920'erne ifølge planer udarbejdet af arkitekten Bruno Taut. Dette storbyboligprojekt lå uden for rammerne for private entreprenører i Berlin under Weimarrepublikken. Ejendommen havde til formål at omdefinere boliger med hensyn til æstetik, byggeteknologi og indhold. Schillerpark passede perfekt ind i målene for en ny generation af arkitekter og planlæggere, der krævede lys, luft og sol samt tilstrækkelig motion for alle. Boligområdet i bydelen Wedding, med sine flade tagblokke, ser meget mere urban og moderne ud. Selvfølgelig, her er oversættelsen til dansk:

"Med sine fælles åbne rum og legepladser tilbyder det også noget for familier med børn eller stressede byboere og smelter bogstaveligt talt sammen med det nærliggende Schillerpark. Dette begynder allerede med ejerstrukturen og driftsmodellen. Beboelsen, der blev bygget i 1924, drives stadig af et kooperativ. Det betyder, at der ikke er en enkelt profitorienteret ejer. "Kammeraterne" ejer selv aktier i selskabets ejendomsbestand, hvilket også fører til en særlig følelse af solidaritet. Siden 7. juli 2008 har Schillerpark-beboelsen været et UNESCO-verdensarvssted sammen med fem andre modernistiske boligområder i Berlin."

LINKS med flere oplysninger:

Schillerpark: <https://www.berlin.de/tourismus/parks-und-gaerten/6519760-1740419-schillerpark.html>

Schillerpark Siedlung: <https://1892.de/siedlung/schillerpark-siedlung/>
<https://welterbe-siedlungen-berlin.de/schillerpark/>

Stop 2. Rote Bete og Togo haveforening: Fælleshave versus kolonihaver

Andet stop ved Rote Bete Community Garden (punkt 2a på kortet) og Togo Kolonie Allotment Garden (punkt 2b på kortet)

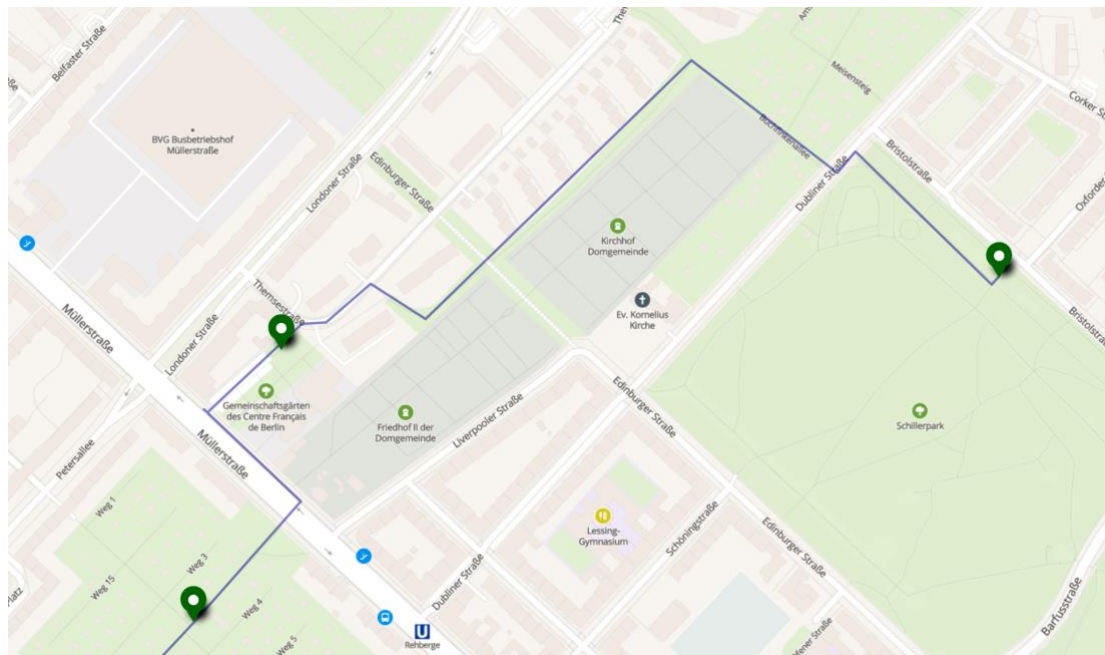
FIND VEJ

Adresse: Rote Beete Gemeinschaftsgarten, Thamsesstraße 2, 13349 Berlin

Gå gennem Togo haveforening til Möwensee

10 Min

Billede 5. Kortet over 1. og 2. stop

Billede 6 Rote Beete Garden, Kilde: CRN

Rote Bete fælleshaven er et kollektivt projekt, der gør det muligt for Center Français de Berlin (CFB) og dets nabolag samt forskellige NGO'er og mennesker, der bor i Berlin, at samles, kommunikere og

dele økologiske værdier. Ud over vores fælles miljøinteresse og genindtagelsen af offentlige rum, er vores fælleshave også ment som et fælles sted for mennesker i enhver alder eller etnicitet at dele deres viden, passion eller nysgerrighed, hvilket opfordrer og udvikler en stærkere følelse af fællesskab gennem samarbejde og interkulturel udveksling. Og fordi havearbejde er et universelt sprog, er der ingen begrænsninger for, hvem der kan deltage. Fællesskabets vejledning har tre grundlæggende principper: involvering, samarbejde og selvledelse. Haven er ment som en kollektiv fælleshave. Derfor beslutter frivillige sammen, hvad der skal plantes, og hvordan man skal vedligeholde rummet. Fælles beslutningstagning og direkte demokrati er afgørende, og havearbejdsopgaver og høst fordeles ligeligt blandt fællesskabets medlemmer. Det ultimative mål er at skabe en synergi mellem CFB, byen og nabolaget. Medlemmerne af fælleshaven mødes regelmæssigt for at planlægge og træffe beslutninger vedrørende haven og udføre fælles handlinger (udvidelse og transformation af haven, animation af den eller blot tilbringe tid i den sammen). Resten af tiden vedligeholdes bedene kollektivt. Da hele haven er fællesstyret, bliver bedene kun "privatiseret" i tilfælde af en stiltiende aftale mellem gartneren og resten af gruppen.

Billede 7. Togo Kolonie kolonihave, Kilde: CRN

Kolonihaven blev officielt grundlagt i 1939, men dens rødder går flere årtier tilbage. Den opstod allerede omkring århundredeskiftet og etablerede sig i 1920'erne under navnet "Zur fröhlichen Rehberge". Ved de fire indgange til den 66.000 kvadratmeter store grund, hvor to offentligt tilgængelige stier begynder, henviser iøjnefaldende skilte til "Dauerkolonie Togo e.V.". For mange afrikanere, der er flyttet til Wedding i de seneste år, men også for postkoloniale initiativer, er disse skilte en reel forargelse. Ligesom næsten alle gadenavne i det afrikanske kvarter, daterer denne henvisning til det vestafrikanske land Togo tilbage til imperialistisk tid. Togo var en tysk koloni fra 1884 til 1916. De kolonihavegartnere har altid fastholdt, at navnet på deres område ikke er en forpligtelse til tysk kolonialisme, men henviser til den nærliggende Togo Street. Men skiltene forblev alligevel oppe i årtier. De kunne også forstås som et symbol på Tysklands kolonihistorie, som håndteres med forsigtighed.

Alt kunne ikke opnås på grund af krigstiderne. I disse tider blev mange lysthuse beskadiget, og der blev desuden bygget en brandsø.

Boligbygningerne i området for den permanente Togo-koloni blev kraftigt bombet. Alligevel holdt de fast i konceptet og tillod opførelsen af yderligere 15 boliglysthuse i størrelserne 54 kvm, 135 kvm. De byggede med entusiasme og plantede hovedsageligt frugt og grøntsager i haven. Små dyr blev holdt. At bo på grunden havde den fordel, at man kunne holde øje med havens produkter, kyllinger, kaniner osv., fordi alle var sultne på det tidspunkt.

The demand for gardens was huge. Those who had a garden did not give it away again. The time spent in the garden was 22 years (now only 10 years). In the 60s/70s, the use of the garden changed. The garden served more for recreation and leisure and less for the production of fruit. The allotment garden use is still pretty much guaranteed to this day.

LINKS:

Rote Beete <https://rotebeete-berlin.de/>

KGV Dauer-Kleingartenverein Togo e.V <http://www.otawikiez.de/dauerkleingartenverein-togo.htm>

Stop 3. Søerne Möwensee, Sperlingssee og Entenpfuhl: Tilsiltning og naturalisering af vandområder

Tredje stop: Sti mellem Möwensee og Sperlingsee (punkt 3 på kortet)

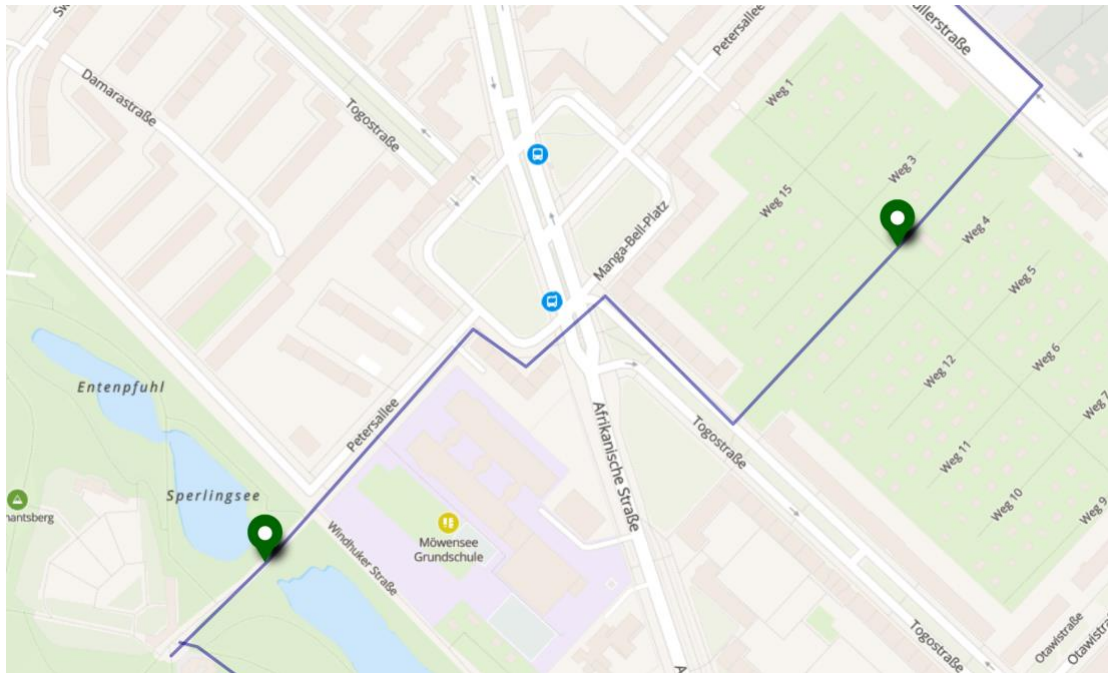
FIND VEJ

Adresse: Wedding, 13351 Berlin

Gå langs Möwensee til indgangen til Rehberge Park

15 Min

Billede 8. Kortet over 2. og 3. stop

Billede 9. Möwensee, Kilde: CRN

Ved den østlige kant af Volkspark Rehberge findes der tre gletsjersøer, der er integreret i det grønne område: den større Möwensee, Sperlingsee og den mindre Entenpfuhl - direkte bag det

udendørs teater. Möwensee er hjemsted for talrige fisk, ænder, blesand og andre fuglearter. Selv gråhejre kommer "på besøg" regelmæssigt. Men de to andre søer er næsten biologisk døde. I Sperlingsee er der nu kun isolerede frøer; for nogle år siden var der stadig en stor koloni der. Ændernes Dam er allerede fuldstændigt uddød og forladt. Især Entenpfuhl er forvandlet til en mødding i de seneste år og lugter nu hele året rundt. Dyr ses sjældent længere. Nogle beboere og parkbesøgende har allerede klaget til distriktets kontor, men uden held. Nu frygter den Berlinerne, at Entenpfuhl og Sperlingsee vil uddybes, fordi distriktet ikke har penge til en oprydning. Oprensningen af Sperlingsee og Entenpfuhl ville koste cirka 500.000 euro, meddelte distriktets kontor i begyndelsen af 2014. Og det er ikke kun til dette, at midlerne mangler: distriktet skulle have udviklet et koncept for rehabilitering af de to skovsøer.

Stop 4. Park Rehberge: Skov som park?

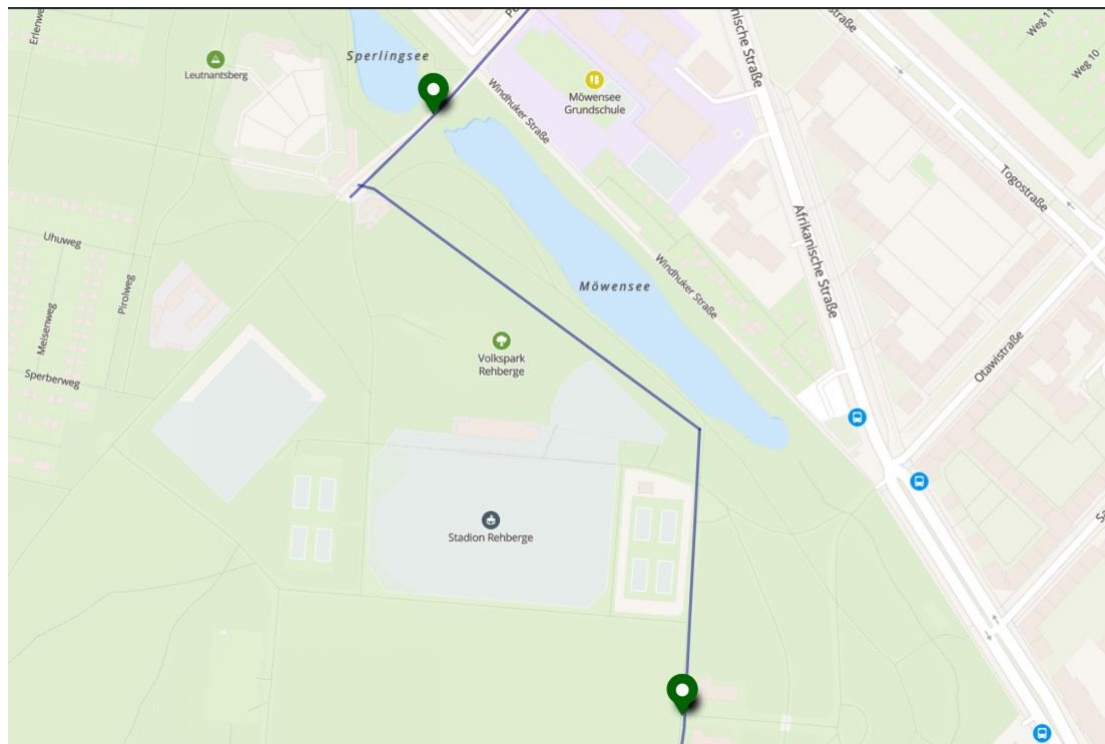
**Fjerde Stop: ved bronzeskulpturen "Ringer" af Wilhelm Haverkamp
(punkt 4 på kortet)**

FIND VEJ

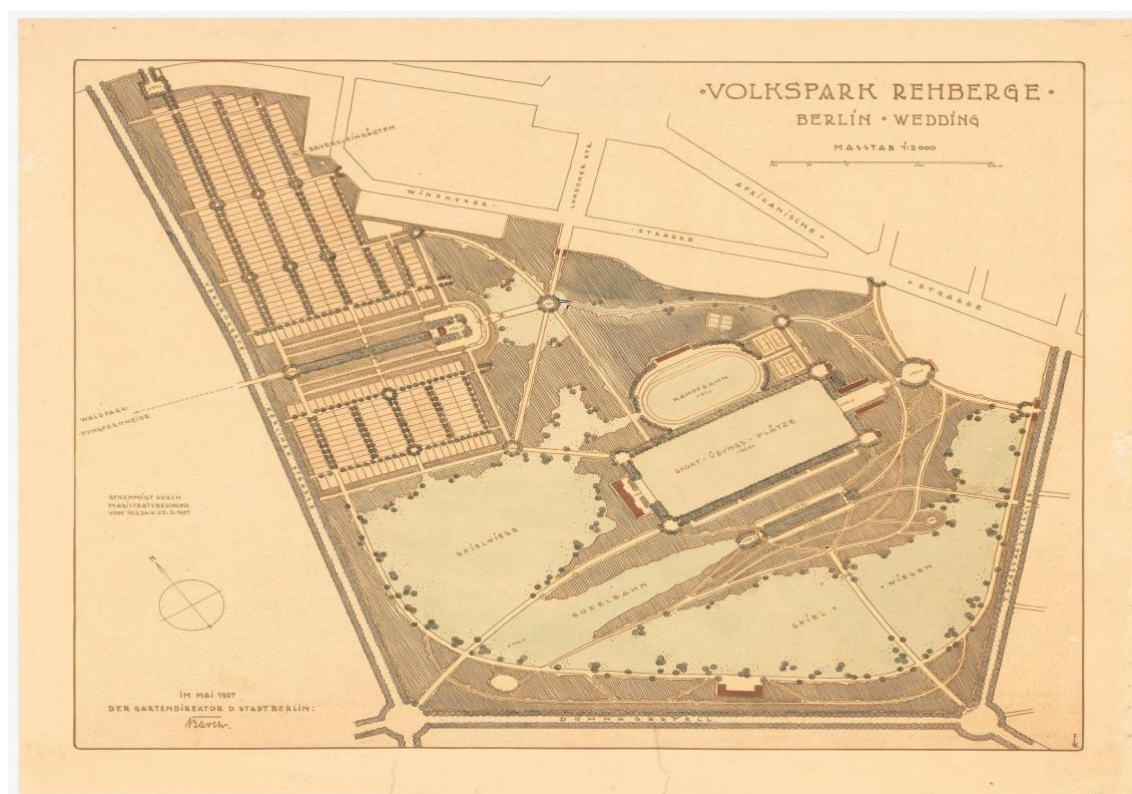
Adresse: Gå gennem Rehberge og gennem Plötzensee kirkegård

10 Min

Billede 10. Kortet over 3. og 4. Stop

Billede 11. Plan over Rehberge Park fra 1927, Kilde: Erwin Barth, Volkspark Rehberge Gesamtanlage im Grundriss, 1927

Volkspark Rehberge er en offentlig park i Berlin-distriktet Wedding. Parken blev designet mellem 1922 og 1929. Udover gangstier og cykelstier samt solplæner, tilbyder Volkspark Rehberge også besøgende dyreindhegninger, legepladser, en kælkebakke med en højdeforskel på 20 meter, sportsbaner, restauranter og et udendørs teater. Som en del af parkens design blev denne dal omdannet til en kæde af tre søer. Der er flere større sportsfaciliteter i parken. Rehberge-stadionet er hjemsted for "BSC Rehberge 1945", en Berlin sportsklub. Rehberge undergrundsstation ligger i nærheden.

Plantegningstegning af Erwin Barth, 1927. Du kan se den tredelte opdeling af den centrale kæde af klitter med sportsfaciliteter, omfattende enge mod syd og kolonien af havelodder mod nordvest. Det tidligere klitlandskab er en del af Berlin Urstromtal, specifikt Jungfernheide. Indtil 1915 tilhørte området ikke byen Berlin, men det preussiske godsdistrikt Plötzensee. Området inkluderede sumpe og flere bakkeformationer: De eponyme Rehberge, men også Wurzelberge og Fuchsberge. Geologisk blev finere flyvesand deponeret over medium sand (Talsande) i den Sene Glacialperiode, hvilket i nogle tilfælde dannede høje klitter.

Det faktiske design af parken fandt sted som et stort projekt inden for rammerne af jobskabelse. Op til 1.200 arbejdsløse var involveret i arbejdet, som var en del af nødprogrammet mod arbejdsløshed. I 1929/1930 blev området Langefen, som oprindeligt ikke var inkluderet i parkplanerne, tilføjet til parken. De tre søer blev skabt. Efter at de nationale socialister overtog magten, forsøgte de at redesigne parken i overensstemmelse med deres ideer. Dette inkluderede opførelsen af en talerstol på den store øvelsesplæne og omsmeltningen af monumentet for Emil og Walther Rathenau. De nationale socialister opførte også et "mindesmærke" af Paul Birr på den store træningsplæne.

Der er flere dyreindhegninger i den vestlige del af parken. Til tider levede kun en vildsvin i indhegningen, samt mufloner, fasaner og dåvildt. De oprindelige planer var at renaturere dyreindhegningerne

efter dens død. Stisystemet i parken, som nås gennem 30 indgange, er 24 kilometer langt. Af særlig betydning for Volkspark er nogle få centrale stier: hovedaksen som giver adgang til den store legeplæne løber fra vest fra en cirkulær plads under gangbroen lige forbi de to tidligere skiftende huse fra 1929. Den brede adgangsakse var allerede imponerende, da den blev åbnet.

Billede 12. Skulpturen: Wrestlers in Rehbergepark, Kilde: CRN

Stop 5. Plötzensee og Plötzensee Kirkegård: Bad midt i byen og nye parker – tidligere kirkegårde?

Femte stop: Hans-Schombourgk-Promenade på den nordvestlige
del af Plötzensee, ved informationstavlen om Plötzensee
(5 punkter på kortet)

FIND VEJ

15 Min

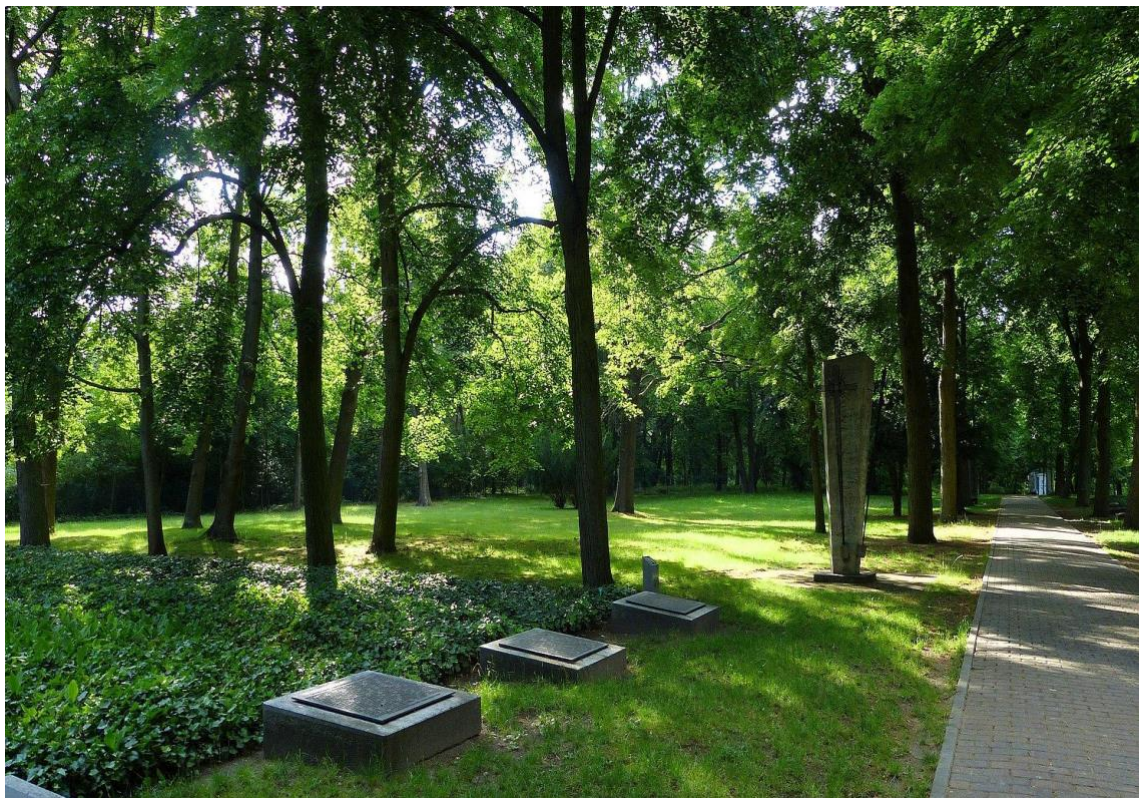

Billede 13. Kortet af 4. og 5. stop

Billede 14. Plötzensee med badestranden, Kilde: CRN

Før byen Berlin erhvervede Plötzensee i 1817, tilhørte den det prøjsiske rige, og før det havde nonneklosteret St. Marien i Spandau rettighederne til at bruge vandet. Det er derfor ikke overraskende, at der er fem kirkegårde omkring søen. Plötzensee, som dækker 7,85 hektar og er op til 7,0 meter dyb (gennemsnitlig dybde 3,5 m), er en sø beliggende nordøst for Berlin-Spandauer Schifffahrtskanal ved Volkspark Rehberge i Berlin-Wedding. Dens største længde er 740 m, dens største bredde 150 m. Der er ingen overfladeindløb eller udløb. De fleste af kystsarealerne kan ikke længere tilgås for at beskytte planter og dyrs levesteder fra september 2021. Den er opkaldt efter karpefisken Plötze, som levede i store stimer i den. Søen er en del af en istids søkanal, der fører fra nordøst til Spree-dalen.

Billede 15. Plötzensee kirkegård, Kilde: CRN

Der er 5 kirkegårde omkring søen. En af dem, kirkegården ved Plötzensee, er nu kun en krigsgravplads, med gravene af 5.000 ofre for krig og tyranni. Også nær søen er Plötzensee Mindesmærket, for ofrene for national-socialismen, på Plötzensee Fængselsområde. De helt moderniserede bygninger huser stadig en fængselsanstalt i dag. På grund af ændringer i begravelseskulturen, hen imod urnebegravelse og en reduktion i størrelsen af gravstederne, blev det besluttet at lukke en af dem, kirkegården ved Plötzensee, i 1960'erne. Den 31. december 1970 blev kirkegården lukket for yderligere begravelser. De sidste brugsrettigheder udløb i 1995. I de følgende år blev krigsgravstederne samlet på området for den tidligere Nye St. Pauls Kirkegård. Krigsmonumentet til Første Verdenskrig, opført i 1920'erne, blev flyttet til krigsgravpladsen. Resten af kirkegården blev vanhelliget i 2001 og omdannet til en park med et område til hundeudluftning.

Selvom den mørke fortid stadig tynger navnet Plötzensee tungt, er søen i sig selv et sted med fred og afslapning, som er et besøg værd. Den første udendørs swimmingpool blev bygget så tidligt som i 1840'erne. I 1891 blev en militær-sportsfacilitet omdannet til Plötzensee strandbad, som i dag udgør centrum på søens bredder. Fra den sandstrand kan man nemt komme ud i vandet, og der er også en legeplads i nærheden samt sportsbaner til volleyball, bordtennis og fodbold. Indgangsbygningen til badene, bygget mellem 1926 og 1928, er nu en fredet bygning og huser en lille café. For alle nudister er nøgenbadning også muligt i det afmærkede område.

LINKS:

Plötzensee <https://www.berlin.de/tourismus/seen/4361646-4299185-ploetzensee.html>

Plötzensee Cemetery

<https://www.berlin.de/adressen/friedhof/friedhof-am-ploetzensee-9a1d5272d6e737685d0012460c1aa0a4.html>

Redigeret af CRN, Ewelina Barthel og Katarzyna Wlusek

Kontakter

Mail: ewbarthel@crnonline.de

: 00491717792384

Hjemmeside **www.crn.online.de**